

**PROGRAM ZAJĘĆ DODATKOWYCH
W PRZEDSZKOLU „MAJA” W KIELCACH**

**BĘDĘ MÓWIĆ
POPRAWNIE
GRUPOWE ZABAWY LOGOPEDYCZNE**

KIELCE, 2020/2021

WSTĘP

Z całą pewnością mowa jest bardzo istotną umiejętnością człowieka. To głównie dzięki niej porozumiewamy się ze światem, wyrażamy swoje pragnienia, nazywamy emocje. Rozwój mowy jest procesem, który trwa latami. Bardzo dobrze, jeśli przebiega on harmonijnie, zgodnie z przyjętymi normami. Niestety coraz rzadziej tak się dzieje. Dziecko w wieku przedszkolnym powinno, w jak największym stopniu doświadczać oddziaływań stymulujących rozwój mowy, aby pomogły mu one w przezwyciężeniu nieprawidłowości powstałych w omawianym zakresie. Trzeba mieć na uwadze również to, że utrwalone wady wymowy, mogą spowodować zmniejszoną aktywność dziecka na zajęciach, izolację od grupy rówieśniczej a z czasem, przyczynić się do zaniżonej samooceny dziecka.

I. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Podstawowym założeniem programu jest **stymulowanie rozwoju mowy wszystkich dzieci uczęszczających do przedszkola**. Pozostałe z założeń to:

- Program profilaktyczny jest realizowany we wszystkich grupach przedszkolnych,
- Zajęcia z zakresu profilaktyki logopedycznej prowadzone są raz w tygodniu,
- Wybrane propozycje z programu są włączane w codzienne zajęcia wychowawczo-dydaktyczne,
- Każde ćwiczenie wykonuje najpierw prowadzący a dopiero potem dziecko,
- Jeśli w zabawie wykorzystuje się różnego rodzaju rekwizyty, np. wiatraczek, piórka, to dziecko powinno zapoznać się z nimi przed przystąpieniem do ćwiczeń,
- Zgodnie z zasadą stopniowania trudności ćwiczenia zaczyna się od najłatwiejszych, stopniowo przechodząc do coraz trudniejszych. Ćwiczenia oddechowe rozpoczyna się na przykład od tych, które mobilizują wyłącznie aparat oddechowy (dmuchanie, chuchanie itp.), a kończy na ćwiczeniach łączących oddychanie z mówieniem. Z kolei przeprowadzając ćwiczenia słuchowe, zaczynamy od różnicowania dźwięków z otoczenia, następnie przechodzimy do

różnicowania izolowanych głosek, a kończymy ćwiczeniami analizy i syntezy słuchowej,

- Zaproponowane ćwiczenia ortofoniczne, w których skład wchodzi: ćw. oddechowe, oddechowo- fonacyjne, usprawniające narządy mowy, słuchowe, oraz artykulacyjne, zabawy i gry logopedyczne – można stosować w pracy indywidualnej, grupowej i zbiorowej, ze wskazaniem dwóch pierwszych form pracy, jako najbardziej korzystnych dla dziecka,
- Program będzie rozbudowywany o ciekawe scenariusze do prowadzenia logopedycznych zabaw grupowych.

Trzeba pamiętać, że powodzenie każdego ćwiczenia logopedycznego, a zatem również skuteczność proponowanego programu jest uzależniona od spełnienia następujących warunków:

- precyzyjną demonstracją wykonywaną przez nauczyciela poprzedza wykonanie danego zadania. Potem ćwiczenie wykonywane jest wspólne z dzieckiem a następnie dziecko podejmuje próbę samodzielnie,
- Twarz osoby demonstrującej musi znajdować się mniej więcej na wysokości twarzy osoby odbierającej instrukcje. Dobra widoczność narządów artykulacyjnych osób ćwiczących, pozwala na bieżące ich porównywanie i szybką korektę.
- Właściwa częstotliwość utrwalania zdobytych umiejętności jest warunkiem sukcesu. Wybrane ćwiczenia należy powtarzać codziennie w różnych sytuacjach.
- Atrakcyjność prowadzonych ćwiczeń jest przeciwwagą dla ich monotonności. Powtarzanie tych samych ćwiczeń jest dla dziecka męczące. Dlatego należy wprowadzać urozmaicenia w sposobach prowadzenia zajęć i stosować dużą liczbę różnorodnych pomocy.,
- Pochwała jest jednym z najskuteczniejszych bodźców do pracy.

II. CELE GŁÓWNE I SZCZEGÓŁOWE

Celem głównym programu jest **stymulacja rozwoju mowy i wszechstronne usprawnianie funkcji mowy wszystkich dzieci uczęszczających do przedszkola.**

Celem wychowawczym programu jest przede wszystkim wzmacnianie poczucia własnej wartości, dzięki podniesieniu sprawności językowej.

Cele szczegółowe:

- podniesienie sprawności aparatu artykulacyjnego,
- usprawnianie aparatu oddechowego,
- poszerzanie słownictwa czynnego i biernego,
- ćwiczenie umiejętności rozumienia, uwagi słuchowej oraz koncentracji na wykonywanym zadaniu,
- doskonalenie umiejętności językowych poprzez: ćwiczenia słownikowe, ćwiczenia w konstruowaniu zdań, rozwijanie mowy opowieściowej, podtrzymywanie spontanicznej aktywności słownej,
- rozwijanie słuchu fonematycznego, poczucia rytmu,
- podnoszenie sprawności w zakresie motoryki małej i dużej,
- doskonalenie percepcji i pamięci słuchowej, kształcenie wrażliwości słuchowej,

III. METODY I FORMY PRACY

Metody:

- słowne: instrukcja, objaśnienia, rozmowa,
- czynne: samodzielnych doświadczeń, zadań stawianych do wykonania,
- percepcyjne: obserwacja, pokaz,
- logopedyczne: ćw. oddechowe, fonacyjne, artykulacyjne, usprawniające motorykę narządów mowy, słuchowe,

Formy zajęć:

- indywidualna,
- grupowa,
- zbiorowa,

Środki dydaktyczne:

„kuferek logopedyczny”, który będzie zawierał pomoce do zabaw i ćwiczeń logopedycznych, między innymi: lusterka, słomki, piłeczki do tenisa stołowego, balony, wiatraczki, piórka, przyrządy do puszczania baniek mydlanych, obrazki do ćwiczeń artykulacyjnych i inne środki wg pomysłów własnych, odtwarzacz CD.

IV. PLANOWANE EFEKTY

Dzięki zawartym w Programie ćwiczeniom dziecko poszerzy zasób swojego słownictwa, podniesie sprawność narządów artykulacyjnych a także utrwali właściwy tor oddychania. Dzięki poprawie wymowy będzie sprawniej komunikować się z otoczeniem.

Przewidywane efekty podejmowanych działań mogą być osiągnięte w różnym stopniu, przez poszczególne dzieci, z uwagi na różny stopień utrwalenia wady wymowy. Planowanymi efektami są również:

- poszerzenie warsztatu pracy o nowe ćwiczenia i zabawy logopedyczne,
- zapewnienie dzieciom lepszego startu w szkole poprzez minimalizowanie występowania wad wymowy.

V. TOK ZAJĘĆ:

Zajęcia dodatkowe „Będę mówić poprawnie” rozpoczną się w pierwszym tygodniu października 2020 r. a zakończą w ostatnim tygodniu maja 2021 r.

VI. EWALUACJA

Sprawozdania z realizacji programu będą na bieżąco umieszczane w formie zdjęć i krótkiego opisu przebiegu zajęć na stronie internetowej przedszkola w zakładce grupy

VII. PROPOZYCJE PROFILAKTYCZNYCH ĆWICZEŃ LOGOPEDYCZNYCH:

Rodzaj ćwiczenia	Cele	Realizacja
ĆWICZENIA ODDECHOWE	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie pojemności płuc, - kształtowanie ruchów przepony, - uczenie ekonomicznej gospodarki powietrzem w czasie mówienia, - różnicowanie fazy oddychania: wdech i wydech, - pomoc w terapii nieprawidłowego oddychania i niepełności mówienia, 	<p>Z racji tego, że ćwiczenia oddechowe wyciszają i uspakajają organizm, są doskonałym wstępem do odbywających się po nich oddziaływań. Procesowi oddychania służą ćwiczenia wykonywane w różnych pozycjach: stojącej, leżącej, siedzącej. Najlepszą sytuację do prowadzenia ćwiczeń oddechowych stanowi pobyt w ogrodzie przedszkolnym. Optymalny czas do prowadzenia ćwiczeń oddechowych stanowi poranek. W ćwiczeniach oddechowych nie uczestniczą dzieci przeziębione.</p>
ĆWICZENIA FONACYJNE I ODDECHOWO-FONACYJNE	<ul style="list-style-type: none"> - zmniejszenie napięcia mięśni krtani, - umiejętne włączanie rezonatorów głosowych podczas mówienia, - ustalanie wysokości i natężenia głosu właściwe dla danej osoby 	<p>U dzieci w wieku przedszkolnym wprowadzamy tylko pewne elementy ćwiczeń fonacyjnych . Ćwiczenia fonacyjne powinny trwać krótko, w trakcie stosując przerwy aby nie przeciążyć mięśni krtani.</p>

<p style="text-align: center;">ĆWICZENIA MOTORYKI NARZĄDÓW MOWY</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zręczne i celowe ruchy warg, języka, podniebienia - zwiększenie napięcia warg i języka - wyrabianie wyczucia danego ruchu i położenia poszczególnych narządów mowy (kinestezja) 	<p>Ćwiczenia usprawniające motorykę narządów mowy są kontynuacją ćwiczeń usprawniających całe ciało (duża motoryka). Dzieci mające trudności ze sprawnym bieganiem, wspinaniem się, chodzeniem po schodach, łapaniem piłki czy jazdą na rowerze mają często problemy z małą motoryką a więc ruchami precyzyjnymi, do których zaliczamy również ruchy narządów artykulacyjnych. Dlatego też usprawnianie wymowy, czyli usprawnianie aparatu artykulacyjnego, powinno być powiązane z ćwiczeniami w zakresie dużej motoryki (ćwiczenie sprawności całego ciała)</p>
<p style="text-align: center;">ĆWICZENIA SŁUCHOWE</p>	<ul style="list-style-type: none"> - utożsamianie i różnicowanie dźwięków mowy - uwrażliwienie na pełne rozumienie wypowiedzi słownych - koncentracja dziecka na wymawiane dźwięki, która pomoże w opanowaniu poprawności artykulacyjnej - rozpoznawanie wymawianych wyrazów, sylab, dźwięków - utrwalenie położenia narządów artykulacyjnych przy realizacji odpowiednich głosek - wdrażanie dziecka do starannej mowy w stopniu jak najlepszym - opanowanie różnic w wymowie głosek syczących i szumiących 	<p>Ćwiczenia słuchowe dla dzieci w wieku przedszkolnym są rozgraniczone na łatwiejsze, dla dzieci młodszych i trudniejsze, dla starszych. Dla dzieci 3 i 4-ro letnich oparte są one na rozpoznawaniu dźwięków z otoczenia. Dzieci starsze rozpoczynają ćwiczenia w wyodrębnianiu głosek, naśladowaniu zasłyszanych głosów. Zajęcia słuchowe zaczynamy od zabaw opartych na dźwiękach naturalnych. Dźwięki wywołane celowo są dopiero kolejnym etapem zabaw i ćwiczeń słuchowych</p>

<p style="text-align: center;">ĆWICZENIA W ZAKRESIE KOORDYNACJI WZROKOWO – SŁUCHOWO – RUCHOWEJ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - doskonalenie spostrzegawczości wzrokowej, - rozwijanie umiejętności porównywania, różnicowania, kojarzenia, porządkowania, - rozwijanie słuchu poprzez dostrzegania rozpoznawanie i różnicowanie dźwięków z otoczenia, - zapamiętywanie bodźców słuchowych, - rozpoznawanie struktur o charakterze abstrakcyjnym, - doskonalenie umiejętności dokonywania analizy i syntezy dźwiękowej wyrazów, - koordynacja wzrokowo – słuchowa. 	<p>Ćwiczenia rozwijające percepcję wzrokową i koordynację wzrokowo – ruchową to umiejętność koordynacji ruchów całego ciała, bądź jego części z ruchami gałek ocznych. Zaburzona koordynacja wzrokowo-ruchowa u dzieci objawia się małą precyzją ruchów i trudnościami w czasie wykonywania prostych zadań. Dzieci te nieprawidłowo trzymają ołówek, niechętnie rysują, często nie kończą swoich prac. Ich rysunki charakteryzują się uproszczoną formą i niskim poziomem graficznym. Prace robią wrażenie niedbale wykonanych.</p>
<p style="text-align: center;">ĆWICZENIA STYMULUJĄCE ROZWÓJ SŁUCHU FONEMATYCZNEGO</p>	<ul style="list-style-type: none"> - utożsamianie i różnicowanie dźwięków mowy; - rozwijanie koncentracji dziecka na wymawiane dźwięki, która pomoże w opanowaniu poprawności artykulacyjnej; - rozpoznanie wymawianych wyrazów, sylab i dźwięków; 	<p>Na poziom rozwoju mowy, obok sprawności narządów artykulacyjnych, duży wpływ ma percepcja słuchowa, a zwłaszcza jeden z jej składników, czyli słuch fonematyczny zwany słuchem mownym. Za pomocą słuchu fonematycznego dziecko wyodrębnia z potoku mowy wyrazy, w wyrazach sylaby, a w sylabach głoski. Potrafi także uchwycić kolejność głosek w wyrazie. Musi również odróżnić głoski dźwięczne od bezdźwięcznych.</p>